

АНАЛІЗ ПАРАМЕТРІВ ДЛЯ РОЗРАХУНКУ КОМПЛЕКСНОГО СЕРЕДНЬОЗВАЖЕНОГО ПОКАЗНИКА ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ

Приходько Р. С., магістр 6 курсу кафедри економіки та маркетингу
Артьомова А. В., канд. техн. наук., доц. каф. економіки та маркетингу

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «ХАІ»

Сучасна глобальна економіка характеризується нестабільністю та мінливістю цін на товари та ресурси, а також змінами в конкурентному середовищі та в достовірному визначенні можливостей підприємства на досить тривалу перспективу. Визначення рівня виробничого потенціалу дає можливість приймати своєчасні і економічно доцільні рішення в управлінні підприємством в цілому. Ефективне функціонування підприємства складається з безлічі факторів, але ключовими є ресурси підприємства. При проведенні аналізу виробничого потенціалу підприємства необхідно зробити вибір переліку основних ресурсів. Питання підвищення ефективності підприємств шляхом оптимізації ресурсного потенціалу розглянуті недостатньо. Існуючі методики вартісної оцінки і оптимізації ресурсного потенціалу неадекватні усталеним статистичними і економічним системам обліку.

На думку Е. В. Богомолівій і Т. Н. Толстих, під ресурсним потенціалом слід розуміти сукупність наявних у підприємства видів ресурсів, пов'язаних між собою, використання яких дозволяє досягти максимального економічного ефекту [1]. Б. І. Смагін визначає дане поняття як сукупність трудових, природних і матеріальних витрат, які визначають кількістю, якістю і внутрішньою структурою кожного ресурсу [2]. А. П. Шатрова вважає, що ресурсний потенціал має на увазі можливості організації по використанню наявних у неї ресурсів і ресурсів, які підприємство не використовує, але які є у зовнішньому середовищі і тих, які можуть з'явитися в майбутньому [3].

В результаті накопичений багатий інструментарій оцінки ринкових, виробничих, фінансових можливостей підприємства, але разом з тим відчувається недолік повноти охоплення і систематизованого підходу в представленні структури сукупного потенціалу. Для системної оцінки потенціалу підприємства використовують методику окремого оцінювання всіх його складових елементів, представлених в табл. 1.

Таблиця 1 - Методи оцінки ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства

№	Види методів	Характеристика групи	Показники, що характеризують вид методу	Економічний сенс показника
1	2	3	4	5
1	Витратні методи	Методи засновані на одному показнику, що враховує витрати підприємства	1. Затратоотдача 2. Затратоемкість 3. Рентабельність витрат	Показники ефективності використання ресурсного потенціалу на основі двох

2	Ресурсні методи	Методи засновані на показнику, що враховує оборот роздрібно-ї торгівлі і прибутку	1. Ресурсовіддача	результативних показників обороту і прибутку
3	Результативні методи	Методи оцінки використання ресурсного потенціалу за складом основних економічних показників	1. Узагальнюючий показник ефективності використання ресурсного потенціалу. 2. Узагальнюючий показник ефективності виробництва 3. Показник ефективності конкретного ресурсного потенціалу	Показники кількісної оцінки діяльності підприємства
4	Комплексні системні методи	Методи визначають різні види ефективності використання ресурсного потенціалу	1.Обобщающий показник динаміки ефективності використання ресурсного потенціалу 2. показник економічної ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства 3. Зведені показники ефективності ресурсного потенціалу підприємства	Дозволяють більш глибоко і детально вивчити діяльність підприємства, що веде як до ефективного використання наявних ресурсів, так і до виявлення ресурсів

Оцінці підлягають такі складові ресурсного потенціалу як технічні ресурси, технологічні ресурси, просторові ресурси, управлінські ресурси, інформаційні ресурси, кадрові ресурси. Склад параметрів для оцінки кожного виду ресурсів наведено в табл. 2. При цьому для оцінки кожного окремого елемента ресурсного потенціалу та його властивостей може бути використана шкала Харрінгтона, представлена в табл. 3 [4].

Таблиця 2. Параметри якісної оцінки складових ресурсного потенціалу підприємства

вид ресурсів	складові оцінки
Технічні	Можливості виробничого обладнання; Раціональність використання обладнання; рівень модернізації та реконструкції обладнання
технологічні	Можливості технології в забезпеченні стабільності якості продукції; оснащеність прогресивними технологічними ресурсами; наявність конкурентоспроможних ідей по розвитку технологічних ресурсів
просторові	Відповідність території стратегічним цілям; комунікаційні можливості
Керуючі	Стан управління у зовнішньому середовищі підприємства; стан управління у внутрішньому середовищі підприємства
Інформаційні	Достатність бази даних про зовнішнє середовище підприємства; надійність, достовірність і актуальність інформації про зовнішнє середовище; можливість розширення та підвищення достовірності і актуальності інформації про зовнішнє середовище
Кадрові	Можливості управлінського персоналу; можливості виробничого персоналу; результативність і надійність роботи персоналу; рівень навчання та атестації персоналу

Таблиця 3 - Шкала Харрінгтона для якісної оцінки елементів ресурсного потенціалу підприємницької структури

Оцінка	Якісна характеристика оцінки
1,00	Максимальний рівень
1,00-0,80	Показник, що перевершує оптимальний рівень
0,80-0,63	Оптимальний комерційний рівень
0,63-0,40	Щодо прийнятний рівень
0,40-0,30	Межує з неприйнятним рівень
0,30-0,10	неприйнятний рівень
0,00	Повністю неприйнятний рівень

Для оцінки ефективності використання ресурсного потенціалу та складу на основі вивчення спільних рис підприємств в розрізі країни, округу та регіону досліджені методичні підходи до критеріїв і показників їх ефективності.

Методика заснована на комплексній оцінці ресурсного потенціалу, що дозволяє врахувати неповторність його складу, і передбачає виконання двох етапів (рис. 1) [5].

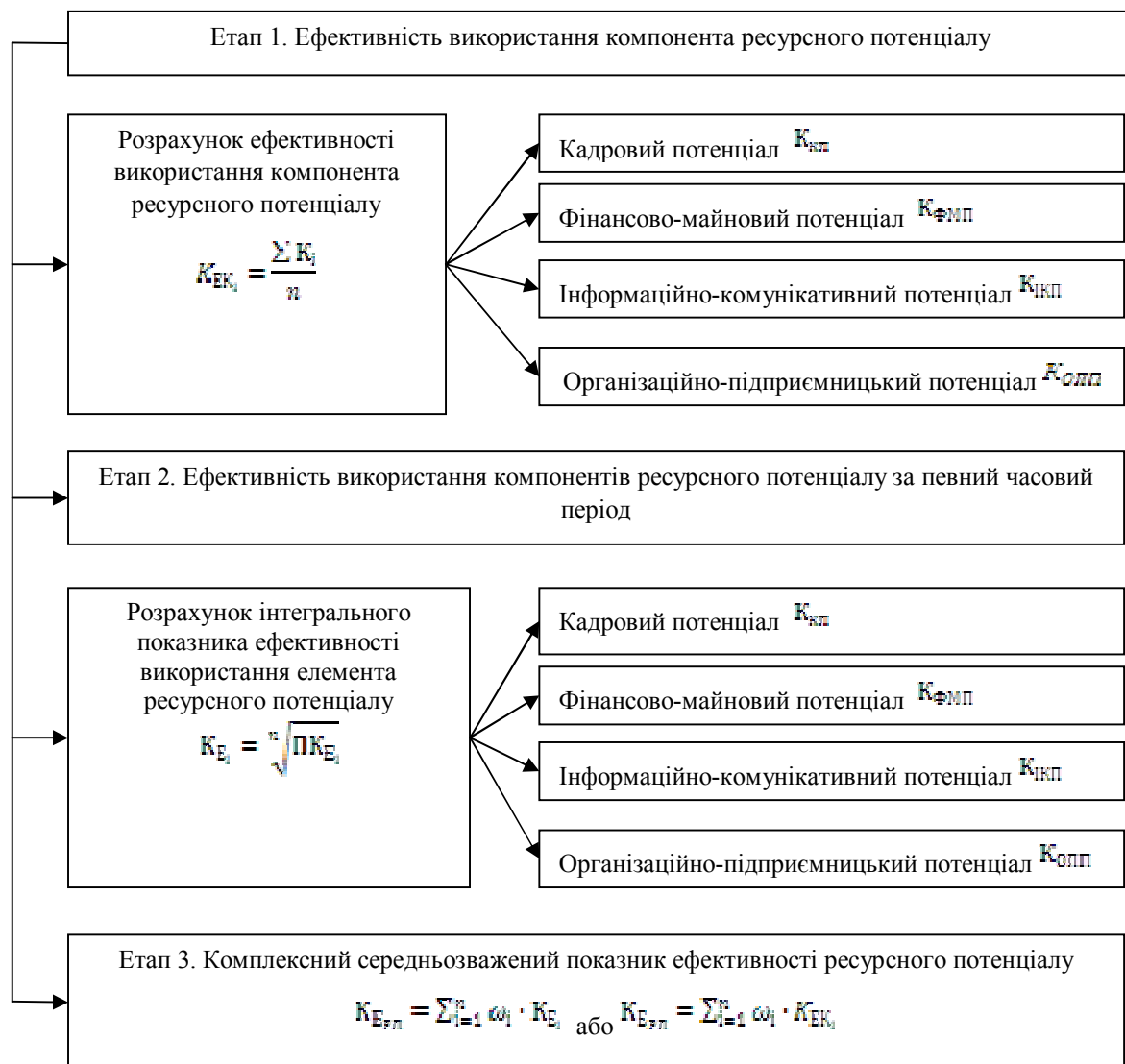

Рисунок 1 - Розрахунок комплексного середньозваженого показника оцінки ефективності використання ресурсного потенціалу підприємств

Загальний показник оцінки ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства може бути розрахований як середньозважений, що включає ефективність використання окремих компонентів.

Метод визначення узагальнюючого середньозваженого показника оцінки ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства складається з трьох етапів: визначення показників оцінки ефективності використання елементів ресурсного потенціалу (за запропонованою автором системі показників), при цьому $100\% = 1$; визначення інтегральних показників ефективності використання елементів ресурсного потенціалу за певний часовий період (один, два і більше років); розрахунок комплексного середньозваженого показника ефективності використання ресурсного потенціалу.

Значення підсумкового показника, рівне одиниці або вище, свідчить про те, що ресурсний потенціал адекватний обраної стратегії. Значення показника нижче одиниці свідчить про невідповідність ресурсного потенціалу даної стратегії конкурентоспроможності.

Таким чином, при даному ресурсний потенціал підприємству було запропоновано використовувати стратегію концентрованого зростання, а точніше - посилення позиції на ринку, використання якої дозволило б організації зберегти рівень наявної конкурентоспроможності, а при нарощуванні ресурсного потенціалу - перейти до стратегії розвитку.

Література:

1. Богомолова, Е.В. Идентификация потенциала конкурентоспособности предпринимательских структур как резерва / Е.В.Богомолова, Т.Н.Толстых // Вестник Тамбовского университета. Сер. Гуманитарные науки. – Тамбов, 2011. – Вып. 12 (104).
2. Смагин, Б.И., Методика оценки ресурсного потенциала в аграрном производстве/ Б.И. Смагин// Достижения науки и техники АПК. - 2003. - № 2. –С.43-45.
3. Шатрова, А. П. Этапы формирования ресурсного потенциала субъекта хозяйственного рынка гостиничного бизнеса города // Актуальные проблемы развития потребительского рынка : сб. ст. VI Межрегион. науч.-практ. конф. студентов, аспирантов и молодых ученых, 29 апр. 2008 г., г. Красноярск / Краснояр. гос. торг.-экон. ин-т, Омский экон. ин-т ; редкол. Ю. Л. Александров [и др.]. 2008. С. 79-83.
4. Гончарова, С. Н. Оценка качественных параметров ресурсного потенциала предприятия /С. Н. Гончарова, О. В. Гуденица // Учет и статистика. –2009.-№ 1. -с. 79-83.
5. Плотницька, С.І. Ресурсний потенціал підприємства як фактор побудови ефективної стратегії конкурентоспроможності / С.І. Плотницька // Ефективна еконо-міка: Електронне наукове фахове видання. – 2015. – № 4.